

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΟΥ ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ ΣΤΟ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

**ΘΕΜΑ: Η ΗΓΕΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΟΥ
ΠΡΟΠΟΝΗΤΗ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΑΘΛΗΜΑΤΩΝ**

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

Α.Μ: 0708148

ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:

ΣΟΥΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Π.Θ

ΠΑΤΣΙΑΟΥΡΑΣ ΑΣΤΕΡΙΟΣ, ΕΕΔΠΠ Π.Θ

ΤΡΙΚΑΛΑ 2013

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΟΥ ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ ΣΤΟ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

**ΘΕΜΑ: Η ΗΓΕΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗ
ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΑΘΛΗΜΑΤΩΝ.**

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

A.M: 0708148

ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:

ΣΟΥΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Π.Θ

ΠΑΤΣΙΑΟΥΡΑΣ ΑΣΤΕΡΙΟΣ, ΕΕΔΙΠΙ Π.Θ

ΤΡΙΚΑΛΑ 2013

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»

Αριθ. Εισ.: 11676/1
Ημερ. Εισ.: 06/06/2013
Δωρεά: Συγγραφέα
Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ-ΤΕΦΑΑ
2013
ΑΡΓ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

004000116850

Copyright© 2013
Αργυρόπουλος Χρήστος
ALLRIGHTSRESERVED

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η ηγετική συμπεριφορά του προπονητή σε ατομικά αγωνίσματα δεν έχει ερευνηθεί επαρκώς στον ελληνικό χώρο. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνήσει την ηγετική συμπεριφορά του προπονητή σε ατομικά αγωνίσματα. Στην έρευνα συμμετείχαν 67 προπονητές/τριες (άνδρες, N=40 και γυναίκες N=27), ατομικών αγωνισμάτων (στίβος, κολύμβηση, ποδηλασία, πάλη, τένις) ηλικίας από 20 έως 65 ετών Άνδρες(M= 38.67, SD=14,696) Γυναίκες(M=35.00, SD=10.558). Οι προπονητές/τριες συμπλήρωσαν την ελληνική έκδοση του ερωτηματολογίου LSS. Το ερωτηματολόγιο διερευνά την ηγετική συμπεριφορά των προπονητών απέναντι στους αθλητές/τριες αξιολογώντας τους παρακάτω παράγοντες: προπόνηση /οδηγίες, δημοκρατική συμπεριφορά, αυταρχική συμπεριφορά, κοινωνική υποστήριξη και θετική ανατροφοδότηση. Για την στατιστική ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο SPSS 18.0.

(ABSTRACT)

Coaches' leadership behavior in individual sports has not been researched adequately in Greece. The purpose of this study was to investigate the coaches' leadership behavior in individual sports. 67 individual sports men and women coaches (ManN=40 and woman N=27) from track and field, swimming, cycling, tennis, and wrestling, aged from 20 up to 65 participated in the research, Man- (M= 38.67, SD=14,696) Woman(M=35.00, SD=10.558). Coaches filled in the Greek version of the LSS questionnaire. The questionnaire looks into the leadership behavior exhibited by coaches towards athletes evaluating the following factors: training- guidance, democratic attitude, autarchic behavior, social support and positive feedback. For the statistic analysis of the data provided, we used the statistic software package SPSS.18.0

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
	Περιορισμοί - Οριοθετήσεις	9
	Ερευνητικές υποθέσεις	10
	Μηδενικές υποθέσεις	10
	Εναλλακτικές υποθέσεις	11
	Σημαντικότητα εργασίας	11
	Ανασκόπηση βιβλιογραφίας	13
	<i>ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ</i>	14
II	Μεθοδολογία	14
	Μέθοδος και διαδικασία	14
	Συμμετέχοντες	15
	Όργανα αξιολόγησης	15
	Στατιστική ανάλυση	16
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	17
	ΣΥΖΗΤΗΣΗ	19
	Προτάσεις για μελλοντικές έρευνες	20
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	22
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I	27
	Τίτλος της ερευνητικής εργασίας	27
	Σκοπός της ερευνητικής εργασίας	27
	Διαδικασία μετρήσεων	27
	Κίνδυνοι και ενοχλήσεις	27
	Προσδοκώμενες ωφέλειες	27
	Δημοσίευση δεδομένων – αποτελεσμάτων	27
	Πληροφορίες	28
	Ελευθερία συναίνεσης	29
	Επιστημονικός υπεύθυνος - επιβλέπων	29
III	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	29

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πλειοψηφία των ερευνών που σχετίζονται με την ηγετική συμπεριφορά των προπονητών εστιάζεται στη διερεύνηση των παραγόντων οι οποίοι επηρεάζουν την προπονητική αποτελεσματικότητα και λαμβάνει ως δεδομένο πως η προπονητική συμπεριφορά έχει σημαντική επίδραση, όχι μόνο στη απόδοση και την αγωνιστική συμπεριφορά των αθλητών, αλλά επίσης στην ψυχολογική και συναισθηματική κατάσταση και υγεία τους (Horn, 2008).

Η προπονητική συμπεριφορά αποτελεί ίσως τον σημαντικότερο παράγοντα προσδιορισμού της ποιότητας ενασχόλησης με τον αθλητισμό (Malina&Clark, 2003; Smoll&Smith, 2002; Weiss, 2004) και μπορεί να έχει είτε θετική, είτε αρνητική επίδραση στον αθλητή (Smoll&Smith, 2006). Σύμφωνα με τις Duda και Ballaguer (2007), ο ρόλος του προπονητή αποδεικνύεται πολυεπίπεδος. Ανεξαρτήτως ηλικίας ή αγωνιστικού επιπέδου, ο προπονητής απαιτείται να επιδεικνύει παιδαγωγική επάρκεια στον τρόπο που δομεί την προπόνηση και παρέχει ανατροφοδότηση, αλλά παράλληλα να δημιουργεί το κατάλληλο ψυχολογικό κλίμα το οποίο δεν θα αποσκοπεί μόνο στην μεγιστοποίηση της απόδοσης αλλά και στην ανάπτυξη των ψυχολογικών χαρακτηριστικών των αθλητών, τα οποία θα τους είναι χρήσιμα, όχι μόνον στα στενά πλαίσια της ομάδας, αλλά και στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο.

Αναφερόμενοι στον όρο ηγεσία εννοούμε «τη διαδικασία επηρεασμού των δραστηριοτήτων μιας οργανωμένης ομάδας στο πλαίσιο των προσπαθειών της για την επίτευξη ενός συγκεκριμένου στόχου» (Barrow, 1977, σελ. 232). Οι Chelladurai και Saleh (1980), στο πλαίσιο μελέτης της συμπεριφοράς του προπονητή, δημιούργησαν την Κλίμακα Ηγετικής Συμπεριφοράς στον Αθλητισμό, η οποία αποτελείται από πέντε παράγοντες: *προπόνηση και οδηγίες, δημοκρατική συμπεριφορά, αυταρχική συμπεριφορά, κοινωνική υποστήριξη και θετική ανατροφοδότηση*.

Έρευνες που ασχολήθηκαν με την προτίμηση των δύο φύλων στη μελέτη της συμπεριφοράς του προπονητή, έδειξαν ότι οι αθλητές προτιμούν την *αυταρχική συμπεριφορά* του προπονητή (Chelladurai&Saleh, 1978; Terry, 1984), ενώ οι αθλήτριες προτιμούν *δημοκρατική συμπεριφορά* από τον προπονητή, η οποία τους επιτρέπει να συμμετέχουν στη λήψη των αποφάσεων, καθώς και περισσότερη *κοινωνική υποστήριξη* (Chelladurai, 1993; Eccles& Harold, 1991). Οι Chelladurai και

Saleh (1980) υποστήριξαν ότι οι αθλητές προτιμούν τον προπονητή τους να είναι περισσότερο *αυταρχικός* και συνάμα υποστηρικτικός συγκριτικά με τις αθλήτριες.

Επίσης, άλλη μελέτη αναφέρει ότι, τόσο οι αθλητές όσο και οι αθλήτριες, εμφανίζουν καλύτερα αποτελέσματα όταν καθοδηγούνται από προπονητή του ίδιου φύλου και κυρίως οι γυναίκες (Rayburn, Goetz, & Osman, 2001).

Ο Chelladurai (1978) επιχείρησε πρώτος με το Πολυδιάστατο Μοντέλο Ηγεσίας (Multidimensional Modelo Leadership), τον προσδιορισμό και την αναγνώριση αποτελεσματικών ηγετικών συμπεριφορών. «Θετικά αποτελέσματα όσον αφορά την απόδοση της ομάδας, αλλά και την ικανοποίηση των μελών της σύμφωνα με το μοντέλο, είναι πολύ πιθανόν να προκύψουν, αν ο προπονητής λαμβάνοντας υπόψη τους κατά συνθήκη παράγοντες (ομαδικό ή ατομικό άθλημα, ηλικία, φύλο κτλ.), διαφοροποιεί την συμπεριφορά του, ώστε να είναι κατάλληλη για την παρούσα κατάσταση, συμπεριφορά η οποία παράλληλα είναι σύμφωνη και με την επιθυμητή συμπεριφορά από πλευράς των αθλητών. Συνεχίζοντας, αναφέρει πως ο προπονητής με τη σειρά του πιθανόν να τροποποιήσει την συμπεριφορά του από την ανατροφοδότηση που θα λάβει σχετικά με την ικανοποίηση των αθλητών και την απόδοσή τους».

Πολλές έρευνες έχουν επίσης πραγματοποιηθεί σχετικά με την αθλητική εμπειρία των αθλητών και την ηγετική συμπεριφορά των προπονητών. Οι Chelladurai και Carron (1981) σημείωσαν ότι οι περισσότερο έμπειροι αθλητές προτιμούν *αυταρχική συμπεριφορά*, σε συνδυασμό με *κοινωνική υποστήριξη*. Ο Terry (1984) υποστήριξε ότι, οι έμπειροι αθλητές υψηλού επιπέδου, σε σύγκριση με τους αθλητές σωματειακού επιπέδου, εκφράζουν προτίμηση για *δημοκρατική συμπεριφορά* και *κοινωνική υποστήριξη* και λιγότερη *θετική ανατροφοδότηση*. Όσον αφορά στην ηλικία των αθλητών, έχει βρεθεί ότι οι μικρότερες σε ηλικία αθλήτριες (12-15ετών) προτιμούν ο προπονητής να έχει *δημοκρατική συμπεριφορά* και να τους παρέχει *κοινωνική υποστήριξη* σε μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι οι μεγαλύτερες αθλήτριες (ηλικίας 17-29 ετών), ενώ δεν σημειώθηκαν διαφορές μεταξύ των ηλικιακών ομάδων ως προς την *προπόνηση και οδηγίες* και τη *θετική ανατροφοδότηση* (Serpa, 1990). Παρόμοια αποτελέσματα αναφέρονται σε έρευνα των Terry και Howe(1984), οι οποίοι δεν βρήκαν διαφορές λόγω ηλικίας στην προτίμηση που δείχνουν οι αγωνιζόμενοι κολεγιακού και σωματειακού επιπέδου για την ηγετική συμπεριφορά του προπονητή τους.

Οι Martin, Jackson, Richardson και Weiller (1999), αναφέρουν ότι η προτίμηση των μικρότερων (10-13 ετών) αλλά και των μεγαλύτερων (14-17 ετών) σε ηλικία αθλητών για τη συμπεριφορά του προπονητή τους, αφορά στη συμμετοχή τους στη λήψη των αποφάσεων (*δημοκρατική συμπεριφορά*), την παροχή *θετικής ανατροφοδότησης* και την τακτική και τεχνική καθοδήγηση (*προπόνηση και οδηγίες*).

Προπονητικές συμπεριφορές που δίνουν έμφαση στην συχνή ενθάρρυνση, σε συνδυασμό με χρήση οδηγιών και διόρθωση λαθών, φαίνεται πως προτιμώνται από τους ίδιους τους αθλητές και προάγουν εσωτερικά παρακινούμενες συμπεριφορές, ενώ κριτική συνδυασμένη με αγνόηση επιθυμητών συμπεριφορών, φαίνεται πως οδηγούν στα αντίθετα αποτελέσματα θέτοντας με τον τρόπο αυτό ένα γενικό πλαίσιο ορισμού αποτελεσματικών προπονητικών συμπεριφορών (Amorose, 2007; Henderlong, & Lepper, 2002; Horn, 2002). Η αναζήτηση των παραγόντων που σχετίζονται με την ανάπτυξη εσωτερικά παρακινούμενων συμπεριφορών είναι ουσιώδης στόχος στην αναζήτηση αποτελεσματικών προπονητικών συμπεριφορών.

Το σημαντικότερο μέρος της ερευνητικής προσπάθειας αναφορικά με τη διερεύνηση των παραγόντων που καθορίζουν την προπονητική αποτελεσματικότητα τις τρεις τελευταίες δεκαετίες, αποσκοπεί στο να προσδιορίσει τα ιδιαίτερα προπονητικά χαρακτηριστικά, τις ικανότητες, τη γνώση, τις στρατηγικές και τις τεχνικές, όπως επίσης τις προπονητικές συμπεριφορές που αποδεικνύονται ως οι πιο αποτελεσματικές (Horn, 2008).

Η Duda (2001) όπως και οι Laughlin και Laughlin (1994), επισημαίνουν πως η γνώση των προπονητικών συμπεριφορών που οι ίδιοι οι προπονητές επιδεικνύουν, οι οποίες είναι παράλληλα και περισσότερο επιθυμητές από τους αθλητές, συνεπώς και περισσότερο αποτελεσματικές, είναι θεμελιώδεις για την επιτυχία στην προπονητική διαδικασία.

Στον Ελληνικό χώρο δεν έχουν γίνει ερευνητικές προσπάθειες στις οποίες καταγράφηκαν και κατηγοριοποιήθηκαν προπονητικές συμπεριφορές. Τα ευρήματα μιας ανάλογης έρευνας θα μπορούσαν να αποτελέσουν οδηγό παρέμβασης και βελτίωσης των προπονητικών συμπεριφορών και κατ' επέκταση των αθλητικών επιδόσεων και οι οποίες θα αντιστοιχούσαν, στις κρατούσες συνθήκες της χώρας μας.

Περιορισμοί – Οριοθετήσεις

Τα άτομα που έλαβαν μέρος στην έρευνα ήταν ενήλικα και συμμετείχαν μόνο διπλωματούχοι προπονητές ατομικών αθλημάτων.

Ερευνητικές υποθέσεις

H1. Δεν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές σχετικά με τη δημοκρατική συμπεριφορά των προπονητών ατομικών αθλημάτων.

H2. Δεν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές σχετικά με τη προπόνηση και τις οδηγίες των προπονητών ατομικών αθλημάτων.

H3. Δεν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές σχετικά με τη αυταρχική συμπεριφορά των προπονητών ατομικών αθλημάτων.

H4. Δεν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές σχετικά με τη κοινωνική υποστήριξη των προπονητών ατομικών αθλημάτων.

H5. Δεν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές σχετικά με τη θετική ανατροφοδότηση των προπονητών ατομικών αθλημάτων.

Μηδενικές υποθέσεις

H0 1. Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στον παράγοντα δημοκρατικότητα.

H0 2. Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στον παράγοντα προπόνησης και οδηγίες των προπονητών.

H0 3. Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στον παράγοντα αυταρχικότητα.

H0 4. Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στον παράγοντα κοινωνική υποστήριξη.

H0 5. Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στον παράγοντα ανατροφοδότηση.

Εναλλακτικές υποθέσεις

H1. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, με τις γυναίκες να εμφανίζονται περισσότερο δημοκρατικοί σε σχέση με τους άνδρες.

- H2. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, με τους άνδρες να εμφανίζονται περισσότερο δημοκρατικοί σε σχέση με τις γυναίκες.
- H3. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, με τις γυναίκες να δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στο παράγοντα προπόνησης και οδηγίες σε σχέση με τους άνδρες.
- H4. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, με τους άνδρες να δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στο παράγοντα προπόνησης και οδηγίες σε σχέση με τις γυναίκες.
- H5. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, με τις γυναίκες να εμφανίζουν μεγαλύτερη αυταρχικότητα σε σχέση με τους άνδρες.
- H6. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, με τους άνδρες να εμφανίζουν αυταρχικότητα σε σχέση με τις γυναίκες.
- H7. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, με τις γυναίκες να εμφανίζουν μεγαλύτερη κοινωνική υποστήριξη σε σχέση με τους άνδρες.
- H8. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, με τους άνδρες να εμφανίζουν μεγαλύτερη κοινωνική υποστήριξη σε σχέση με τις γυναίκες.
- H9. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, με τις γυναίκες να εμφανίζουν μεγαλύτερη ανατροφοδότηση σε σχέση με τους άνδρες.
- H10. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, με τους άνδρες να εμφανίζουν μεγαλύτερη ανατροφοδότηση σε σχέση με τις γυναίκες.

Σημαντικότητα της εργασίας

Η έρευνα αναμένεται να συμβάλει στην καλύτερη γνώση σχετικά με τη συνεισφορά ίσως των πιο σημαντικών παραγόντων στη διαμόρφωση της συμπεριφοράς των προπονητών απέναντι στους αθλητές. Ιδιαίτερα για εκείνους τους αθλητές που έχουν υψηλούς στόχους στη ζωή τους, και είναι υψηλού επίπεδου, έχουν αρκετές απαιτήσεις από τον προπονητή τους.

Η σημαντικότητα της εργασίας έγκειται στο ότι δεν έχει γίνει παρόμοια έρευνα στην Ελλάδα για τα ατομικά αθλήματα όχι μόνο του στίβου, αλλά και λιγότερο δημοφιλών αθλημάτων στην Ελλάδα όπως της κολύμβησης, της πάλης, της ποδηλασίας και του τένις. Έτσι μέσω της εργασίας θα μπορούσαμε να διερευνήσουμε

και να προσεγγίσουμε καλύτερα το προφίλ του προπονητή αυτών των ατομικών αθλημάτων.

Ανασκόπηση βιβλιογραφίας

Τα ατομικά αγωνίσματα είναι από τη φύση τους τα πιο ανταγωνιστικά. Είναι αγώνες στους οποίους ο καθένας γνωρίζει εκ των προτέρων ότι αυτό που θα δώσει θα πάρει. Ο καθένας δουλεύει ατομικά δίνοντας τον καλύτερο του εαυτό μαζί με τον προπονητή του. Ο προπονητής πρέπει να διατηρεί πάντα τον αθλητή του σε καλή ψυχολογική κατάσταση πριν τον αγώνα. Θα πρέπει να τον προετοιμάζει για το τι θα αντιμετωπίσει μέσα στον αγώνα. Κανένας προπονητής δεν μπορεί να είναι αλάνθαστος αλλά τουλάχιστον θα πρέπει να κατανοεί τον κάθε αθλητή του, να είναι δίπλα του, ειδικά όταν πρόκειται για αθλητή υψηλού επιπέδου.

Οι ερευνήτριες Kenow και Williams (1999) αναφέρουν, ότι αθλήτριες που νιώθουν περισσότερο συνδεδεμένες με τον προπονητή τους βιώνουν λιγότερο αρνητικές γνωστικές και σωματικές επιδράσεις από την συμπεριφορά του προπονητή κατά τη διάρκεια έντονων αγωνιστικών καταστάσεων. Ακόμη, νιώθουν να υποστηρίζονται σε μεγαλύτερο βαθμό από αυτόν και εκτιμούν τις επικοινωνιακές σχέσεις που αναπτύσσονται ανάμεσά τους. Αντίστοιχα, οι Pelletier, Fortier, Vallerand και Briere,(2001) διαπίστωσαν ότι η δυνατότητα επιλογών, ο καθορισμός σοβαρών προπονητικών στόχων και ο περιορισμός πίεσης για υψηλή απόδοση από την πλευρά του προπονητή και της προπονήτριας, επηρεάζουν το βαθμό αλλά και την ποιότητα ενσωμάτωσης και ένταξης των αθλητών/αθλητριών στο άθλημα της κολύμβησης. Κατά τους Barnett, Smoll και Smith (1992), οι συμπεριφορές που αφορούν τη συμμετοχή των αθλητών στην προπονητική διαδικασία, στην ανάπτυξη συνοχής στην ομάδα, αλλά και στην τεχνική καθοδήγηση και οι οποίες είναι προσανατολισμένες στην επιτυχία, συνδέονται με μικρότερα ποσοστά εγκατάλειψης του αθλήματος. Επιπρόσθετα, η συνεργασία ανάμεσα σε αθλητή και προπονητή του ίδιου φύλου, όπως στην έρευνα των Everhart και Chelladurai (1998), έδειξε ότι αθλήτριες που συνεργάζονταν με προπονήτριες, βίωναν λιγότερη άνηση μεταχείριση και ήταν περισσότερο διατεθειμένες να ασχοληθούν μελλοντικά με την προπονητική από ότι αθλήτριες που δούλευαν με προπονητές. Οι Fasting και Pfister (2000) διερεύνησαν σε τέσσερις (4) Ευρωπαϊκές χώρες τα βιώματα και τις αντιλήψεις αθλητριών υψηλού αγωνιστικού επιπέδου στο πλαίσιο συνεργασίας τους με προπονητές και προπονήτριες. Μολονότι υπήρχαν διαφορές αντιλήψεων ανάμεσα στις συμμετέχουσες αθλήτριες, υπήρχαν και κάποια κοινά σημεία όταν αναφέρονταν σε

άνδρες προπονητές. Κοινά σημεία ήταν: ο χαρακτηρισμός της επικοινωνίας αλλά και της αλληλοεπίδρασης του προπονητή με τις αθλήτριες ως ανδροπρεπή, η χρησιμοποίηση σκληρής και απότομης γλώσσας και συμπεριφοράς και η αίσθηση ότι δεν τους δίνεται η πρέπουσα σημασία. Σε γενικές γραμμές, οι αθλήτριες ανέφεραν στις συνεντεύξεις ότι είναι περισσότερο ικανοποιημένες από τις γυναίκες προπονήτριες και κυρίως από τον τρόπο επικοινωνίας με αυτές, οι οποίες δείχνουν κατανόηση και φροντίδα. Αναφέρθηκε ακόμη η αντίληψη ότι οι προπονήτριες είναι καλύτεροι ψυχολόγοι και κατανοούν τη φύση της γυναίκας και τις ιδιαιτερότητες της.

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση που σχετίζεται με τις αποτελεσματικές συμπεριφορές που επιδεικνύουν τόσο κορυφαίοι επαγγελματίες προπονητές (Bloom, Crumpton, & Anderson, 1999; Côté, Salmela & Russell, 1995), όσο και προπονητές αθλητών αναπτυξιακών ηλικιών (Smith, Zane, Smoll, & Coppel, 1983), δείχνει αφενός μεν πως η πλειονότητα των προπονητικών συμπεριφορών σχετίζονται με παροχή οδηγιών και διόρθωση λαθών, αφετέρου δε πως η κύρια επιδίωξη των προπονητών είναι να καθοδηγήσουν τους αθλητές τους δημιουργώντας κατάλληλο κλίμα παρακίνησης, προάγοντας με τον τρόπο αυτό την έμφυτη επιθυμία τους για μάθηση και βελτίωση (Duda & Ballaguer, 2007).

Με βάση την υπάρχουσα βιβλιογραφία, αναμένεται θετική σχέση ανάμεσα στους προσανατολισμούς στόχων των αθλητριών (*έργο, Εγώ*) και την προτιμώμενη ηγετική συμπεριφορά του προπονητή (*προπόνηση και οδηγίες, δημοκρατική συμπεριφορά, αυταρχική συμπεριφορά, κοινωνική υποστήριξη, θετική ανατροφοδότηση*). Ειδικότερα, αναμένεται οι γυναίκες να παρουσιάσουν υψηλότερα ποσοστά και στα δύο είδη αθλητικού προσανατολισμού, καθώς επίσης και στους παράγοντες *αυταρχική συμπεριφορά* και *θετική ανατροφοδότηση* της Κλίμακας Ηγετικής Συμπεριφοράς.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της έρευνας αυτής ήταν η διερεύνηση της σχέσης του προπονητή με τους αθλητές του, με την προτιμώμενη ηγετική συμπεριφορά των προπονητών, αν δηλαδή επιθυμεί ο αθλητής ατομικών αθλημάτων από τον προπονητή να επιδεικνύει δημοκρατική συμπεριφορά, ή το αντίθετο αυταρχική συμπεριφορά, να είναι επικοινωνιακός, να δέχεται την άποψη των αθλητών του ή αν επιλέγει να κάνει αυτά που λέει ο ίδιος χωρίς να ακούει την άποψη κανενός από τους αθλητές του.

II. Μεθοδολογία

Μέθοδος και Διαδικασία

Η εργασία εγκρίθηκε από την επιτροπή δεοντολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας/ ΤΕΦΑΑ.

Συμμετέχοντες

Στην έρευνα συμμετείχαν 67 προπονητές και προπονήτριες ατομικών αθλημάτων. Υπήρχαν προπονητές ηλικίας από 22 έως και 67 ετών ($N=67$, 40 άνδρες, M ηλικίας = 38.67 ± 14.696 και 27 γυναίκες, M ηλικίας = 35.00 ± 10.558). Οι προπονητές διαφέρουν ως προς το επίπεδο του ο καθένας, αρκετοί είναι σε διεθνές επίπεδο, άλλοι σε εθνικό και άλλοι σε τοπικό επίπεδο. Για τη συμμετοχή στην έρευνα οι προπονητές- προπονήτριες έπρεπε να είναι εν ενεργεία και να έχουν αθλητική εμπειρία.

Όργανα αξιολόγησης

Η επιλογή των ερωτηματολογίων που χρησιμοποιήθηκαν στην παρούσα έρευνα έγινε με βάση το θεωρητικό πλαίσιο και το σκοπό της έρευνας καθώς και τα ψυχομετρικά χαρακτηριστικά τους στον ελληνικό πληθυσμό. Για την αξιολόγηση της προτιμώμενης ηγετικής συμπεριφοράς του προπονητή χρησιμοποιήθηκε η ελληνική έκδοση της Κλίμακας Ηγετικής Συμπεριφοράς στον Αθλητισμό LSS (προτιμώμενος τύπος) (Leadership Sport Scale; Chelladurai & Saleh, 1980; Αγγελονίδης, Ζέρβας, Κάκκος, & Ψυχουντάκη, 1996). Η Κλίμακα αποτελείται από 40 ερωτήματα, στα οποία οι απαντήσεις δίνονται σε μία πενταβάθμια κλίμακα τύπου Likert, όπου το «1» αντιστοιχεί στο «Πάντα», το «2» στο «Συχνά», το «3» στο «Μερικές Φορές», το «4» στο «Σπάνια» και το «5» στο «Ποτέ». Τα ερωτήματα συγκροτούν πέντε παράγοντες: (i) *προπόνηση και οδηγίες*, (ii) *δημοκρατική συμπεριφορά*, (iii) *αυταρχική συμπεριφορά*, (iv) *κοινωνική υποστήριξη* και (v) *θετική ανατροφοδότηση*.

Οι συντελεστές αξιοπιστίας σε ελληνικό πληθυσμό είναι $\alpha = .84, .76, .57, .62, .76$, αντίστοιχα για τους πέντε παράγοντες. Στην παρούσα έρευνα οι συντελεστές αξιοπιστίας κυμάνθηκαν από $\alpha = .58$ για την κοινωνική υποστήριξη που ήταν χαμηλή έως $.79$ για τη θετική ανατροφοδότηση ενώ στους υπόλοιπους παράγοντες ήταν κοντά στο $.70$.

Διαδικασία μέτρησης

Πριν από τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου προηγήθηκε επικοινωνία με τα αθλητικά σωματεία των προπονητών – τριών που μετείχαν στην έρευνα όπου τους γινόταν σχετική ενημέρωση για τους στόχους της έρευνας, τον τρόπο συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου, την διασφάλιση των ανωνυμίας τους. Επίσης δόθηκε η διαβεβαίωση στους συμμετέχοντες αθλητές/τριες ότι η συμμετοχή τους στην έρευνα είναι εθελοντική και οποιαδήποτε στιγμή μπορούσαν να μην συμμετάσχουν στην έρευνα χωρίς να είναι υποχρεωμένοι να εξηγήσουν τους λόγους που τους οδήγησαν σε αυτή την απόφαση.

Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου γινόταν με την παρουσία του ερευνητή. Γενικώς κατά τη διάρκεια της έρευνας τηρήθηκαν οι κατευθυντήριες γραμμές του Κώδικα Δεοντολογίας Ερευνών.

Στατιστική ανάλυση

Για τις εξαρτημένες μεταβλητές οι οποίες ήταν οι παράγοντες του ερωτηματολογίου, έγινε περιγραφική ανάλυση των στατιστικών συχνοτήτων, των ποσοστών και των μέσων όρων με τη βοήθεια του t-test για ανεξάρτητες μεταβλητές. Η στατιστική ανάλυση έγινε με την χρήση του στατιστικού πακέτου SPSS 18.0.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Τα περιγραφικά στατιστικά των δοκιμαζόμενων εμφανίζονται, όπου αναφέρονται ο αριθμός, η ηλικία και η εμπειρία των προπονητών, το αγώνισμά τους.

Πίνακας 1. Στον οποίο φαίνονται το φύλο, η ηλικία και η προπονητική εμπειρία των προπονητών

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	Φύλο	N	M	SD	t	df	p
ΗΛΙΚΙΑ	Άντρας	40	38.67	14.696	1.118	65	.268
	Γυναίκα	27	35.00	10.558			
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ	Άντρας	40	13.28	3.154	-1.413	65	.162
	Γυναίκα	27	14.33	2.774			
ΑΥΤΑΡΧΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ	Άντρας	40	13.28	2.953	-338	65	.699
	Γυναίκα	27	13.56	2.833			
ΠΡΟΠΟΝΗΣΗ ΚΑΙ ΟΔΗΓΙΕΣ	Άντρας	40	23.28	1.797	.116	65	.908
	Γυναίκα	27	23.22	1.888			
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ	Άντρας	40	20.20	2.503	-3,220	65	.002
	Γυναίκα	27	22.11	2.190			
ΘΕΤΙΚΗ ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ	Άντρας	40	22.45	2.428	-1.670	65	.100
	Γυναίκα	27	23.37	1.843			

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τόσο η ηλικία, όσο και η προπονητική εμπειρία των προπονητών είχαν θετική σχέση με τον παράγοντα προπόνηση και οδηγίες, θετική ανατροφοδότηση και αυταρχική συμπεριφορά. Σχετικά με την κοινωνική υποστήριξη, η εξέταση των μέσων όρων έδειξε ότι οι γυναίκες ($M=22.11$, $SD=.45$) είχαν υψηλότερα σκορ από τους άνδρες ($M=20.20$, $SD=.37$).

Συνοπτικά, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι τόσο η χρονολογική, όσο και η προπονητική ηλικία σχετίζονται με τους παράγοντες προπόνηση και οδηγίες, θετική ανατροφοδότηση και αυταρχική συμπεριφορά. Το φύλο φαίνεται να σχετίζεται με τον παράγοντα κοινωνική υποστήριξη.

Φαίνεται ότι οι προπονητές/τριες ατομικών αθλημάτων θα πρέπει να είναι πολύ προσεκτικοί-ες όσον αφορά τη συμπεριφορά τους στους χώρους άθλησης,

προκειμένου να διατηρήσουν ένα υγιές περιβάλλον για την καλύτερη δυνατή ψυχολογική, αλλά και σωματική κατάσταση των αθλητών/τριών που κατά συνέπεια θα φέρει την αύξηση της αθλητικής απόδοσης/επίδοσης.

Στους υπόλοιπους παράγοντες του ερωτηματολογίου, προπόνηση και οδηγίες και δημοκρατική συμπεριφορά δεν διαπιστώθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφοροποιήσεις ανάμεσα στους άνδρες και γυναίκες προπονητές ατομικών αθλημάτων.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Ο σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η καταγραφή και αξιολόγηση της προπονητικής συμπεριφοράς προπονητών.

Από τα αποτελέσματα της ανάλυσης φαίνεται πως η αξιοπιστία των παραγόντων του ερωτηματολογίου κυμαίνεται σε αποδεκτά επίπεδα.

Η συνολική τους παρουσία στο χώρο της δουλειάς τους προφανώς είναι αντάξια των προσδοκιών των συναδέλφων τους ή των σημαντικών άλλων προσώπων που μπορεί να σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την εργασία τους (γονείς, φίλοι.)

Όσον αφορά τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των συμπεριφορών των προπονητών που μετείχαν στην έρευνα, φαίνεται πως η παροχή ανατροφοδότησης για διόρθωση λαθών, όπως επίσης η συχνή χρήση ενθάρρυνσης και ενίσχυσης, αποτελούν το μεγαλύτερο κομμάτι των καταγεγραμμένων συμπεριφορών τους, εύρημα που συμφωνεί με αποτελέσματα άλλων ερευνητών οι οποίοι εφάρμοσαν το CBAS (Curtis, Smith, & Smoll, 1979; Conroy & Coatsworth, 2004; Nicaiseetal., 2007; Smithetal.,1990), αλλά και συναφή όργανα συστηματικής παρατήρησης (Langsdorf, 1979; Lacy& Goldston,1990; Bloom, Crumpton, &Anderson, 1999). Σύμφωνα λοιπόν με τα παραπάνω ευρήματα, οι προπονητές που συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα φάνηκε πως επιδεικνύουν συμπεριφορές σύμφωνες με τις προσδοκίες των νεαρών αθλητών, καθώς αυτοί φαίνεται πως προτιμούν προπονητές που δίνουν συγκεκριμένες οδηγίες κατά τη διάρκεια της προπόνησης και αυτές συνιστούν παράγοντα ενίσχυσης, γιατί τους θεωρούν καλύτερους προπονητές και δασκάλους (Smith & Smoll, 1991). Παράλληλα, μέσα από την προσέγγιση αυτή, αναδεικνύεται ο ρόλος του προπονητή ως δασκάλου, ικανοποιείται η ανάγκη για επίτευξη υψηλής επίδοσης στην προπόνηση και τον αγώνα και κατά τη διάρκεια της προπόνησης δημιουργούνται προϋποθέσεις ευχάριστων καταστάσεων και μάθησης, καθώς οι αθλητές ενθαρρύνονται να επικεντρωθούν σε ότι θετικό κατόρθωσαν να πετύχουν στο παρόν, αλλά και σε ότι θετικό μπορούν να επιτύχουν στο μέλλον και όχι να εστιάζουν την προσοχή τους μόνο στα λάθη τα οποία έκαναν (Smolletal., 2006).

Προτάσεις για Μελλοντικές Έρευνες

Η βαθύτερη λοιπόν κατανόηση σχετικά με τον τρόπο που οι αθλητές ερμηνεύουν τις προπονητικές συμπεριφορές, θα ήταν ιδιαίτερα πολύτιμη στην προσπάθεια κατανόησης των αποκλίσεων που υπάρχουν στην επίδραση της ίδιας προπονητικής συμπεριφοράς πάνω σε διαφορετικά άτομα. Επίσης οι ερευνητικές προσπάθειες που θα αποβλέπουν στην εφαρμογή και αξιολόγηση παρεμβατικών προγραμμάτων, που έχουν ως στόχο την τροποποίηση της προπονητικής συμπεριφοράς, τόσο σε επίπεδο εκμάθησης δεξιοτήτων όσο και σε επίπεδο δημιουργίας κλίματος παρακίνησης στην προπόνηση και τον αγώνα, θα αποτελέσουν σημαντική προσέγγιση στην περαιτέρω εξέλιξη ενός θεμελιώδους μοντέλου προπονητικής αποτελεσματικότητας.

Η διερεύνηση συμπεριφορών και βιωμάτων από προπονητές/τριες συγκεντρώνει πολύτιμες πληροφορίες για την εκτίμηση τους από την πλευρά τους, κάτι όμως που παραλείπεται για τους αθλητές. Μια μελλοντική έρευνα, κατά την ταπεινή μας γνώμη θα μπορούσε να ήταν η διερεύνηση των σχέσεων προπονητών – αθλητών και αθλητριών. Επίσης στο χώρο του αθλητισμού υψηλών επιδόσεων η σχέση ανάμεσα σε αθλητή/τρια και προπονητή/τρια διακατέχεται ή θα έπρεπε να διακατέχεται από επαγγελματισμό και αυτό πυροδοτεί το ερευνητικό ενδιαφέρον στην εξέταση του βαθμού ικανοποίησης των αθλητών/ριων μέσα από τη σχέση που αναπτύσσεται με τους/τις προπονητές/τριες ή ακόμα τις επιπτώσεις που έχει αυτή η σχέση στη ζωή τους. Γιατί οι σχέσεις που αναπτύσσονται στα πλαίσια του αθλητισμού είναι ίσως ισχυρότερες και από αυτές στο χώρο της οικογένειας και επομένως η σπουδαιότητα τους κρίνεται ως ένα σημαντικό στοιχείο εκτίμησης και αξιολόγησης. Φαίνεται μέσα από την έρευνα μια αναγκαιότητα ίσως επαναπροσδιορισμού του τρόπου επικοινωνίας αλλά και των διαφόρων ηγετικών συμπεριφορών των προπονητών και προπονητριών. Σημεία εστίασης προσοχής στην προπονητική διαδικασία θα πρέπει να είναι η επιδίωξη θετικής ανατροφοδότησης, η υιοθέτηση ανοικτών καναλιών επικοινωνίας, η κοινωνική υποστήριξη, η τεχνική καθοδήγηση, η δίκαιη μεταχείριση και η απουσία οποιασδήποτε διάκρισης φύλου και ικανοτήτων, η δημοκρατική αντιμετώπιση, η αίσθηση φροντίδας, κατανόησης και επιβράβευσης, η συμμετοχή των αθλητών/τριών στη λήψη αποφάσεων και το επίπεδο εμπιστοσύνης.

Περαιτέρω έρευνες απαιτούνται στον ελληνικό χώρο για να διαπιστωθεί η επίδραση της ηγετικής συμπεριφοράς των γυναικών προπονητών στους αθλητές/τριες στα ατομικά αθλήματα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Amoroso, A. J., & Horn, T. S. (2000). Intrinsic motivation: Relationships with collegiate athletes' gender, scholarship status, and perceptions of their coaches' behavior. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 22, 63-84.

Amorose, A. J., & Horn, T. S. (2001). Pre- to postseason changes in the intrinsic motivation of first year college athletes: Relationships with coaching behavior and scholarship status. *Journal of Applied Sport Psychology*, 13, 355-373.

Amorose, A. J. (2007). Coaching effectiveness: Exploring the relationship between coaching behavior and self-determined motivation. In M. S. Hagger & N.L.D. Chatzisarantis (Eds.), *Intrinsic Motivation and Self Determination in Exercise and Sport* (pp. 209-227). Champaign, IL: Human Kinetics.

Barrow, J. C. (1977). The variables of leadership: A review and conceptual framework. *Academy of Management Review*, 2, 231-251.

Barnett, N.P., Smoll, F.L., & Smith, R.E. (1992). Effect of enhancing coach-athlete relationships on youth sport attrition. *The Sport Psychologist*, 6, 111-127.

Black, S. J., & Weiss, M. R. (1992). The relationship among perceived coaching behaviors, perceptions of ability, and motivation in competitive age-group swimmers. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 14, 309-325.

Bloom, G. A., Crumpton, R., & Anderson, J.E. (1999). A systematic observation study of the teaching behaviors of an expert Basketball coach. *The Sport Psychologist*, 13, 157-170.

Chelladurai, P. (1993). Leadership. In R. N. Singer, M. Murphy & L. K. Tennant (Eds.), *Handbook of research on sport psychology* (pp. 647-671). New York: Macmillan Publishing Company.

→ Chelladurai, P., & Saleh, S. (1980). Dimensions of leader behavior in sports: Development of a Leadership Scale. *Journal of Sport Psychology*, 2, 34-45. •

Chelladurai, P., & Saleh, S. D. (1978). Preferred leadership in sports. *Canadian Journal of Applied Sport Sciences*, 3, 85-92. •

Conroy, D. E. & Coatsworth, J. D. (2004). The effects of coach training on fear of failure in youth swimmers: A latent growth curve analysis from a randomized, controlled trial. *Applied Developmental Psychology*, 25, 193-214.

Côté, J., Salmela, J. H., & Russell, S. (1995). The knowledge of high performance gymnastic coaches: Methodological framework. *The Sport Psychologist*, 9, 65-75.

Curtis, B., Smith, R. E., & Smoll, F. L. (1979). Scrutinizing the skipper: A study of leadership behaviors in the dugout. *Journal of Applied Psychology*, 64(4), 391-400.

Duda, J. (2001). Goal perspectives research in sport: Pushing the boundaries and clarifying some misunderstandings. In G. C. Roberts (Ed.), *Advances in motivation in sport and exercise* (pp. 129-182). Champaign, IL: Human Kinetics.

Duda, J., & Ballaguer, I. (2007). Coach-created motivational climate. In S. Jowett & D. Lavallee (Eds.), *Social Psychology in Sport* (pp. 117-130). Champaign, IL: Human Kinetics.

Eccles, J. S., & Harold, R. D. (1991). Gender differences in sport involvement: Applying the Eccles' Expectancy-Value Model. *Journal of Applied Sport Psychology*, 3, 7-35. 11th annual special teen report: Teens and self-image: Survey results. (1998, May 3). *USA Weekend*, p. 18

Everhart, C. B. & Chelladurai, P. (1998). Gender differences in preferences for coaching as an occupation: The role of self-efficacy, valence, and perceive barriers. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 69, 188-200. •

Fasting, K. & Pfister, G. (2000). Female and male coaches in the eyes of female elite soccer players. *European Physical Education Review*, 6, 91-110.

Frederick, C. M., & Ryan, R. M. (1995). Self-determination in sport: A review using cognitive evaluation theory. *International Journal of Sport Psychology*, 26, 5-23.

Henderlong, J., & Lepper, M. R. (2002). The effects of praise on children's intrinsic motivation: A review and synthesis. *Psychological Bulletin*, 128(5), 774-795.

Hollembeak, J., & Amorose, A. J. (2005). Perceived coaching behaviors and college athletes' intrinsic motivation: A test of self-determination theory. *Journal of Applied Sport Psychology*, 17, 20-36.

Horn, T. S. (2008). Coaching effectiveness in the sport domain. In T. S. Horn (Ed.), *Advances in Sport Psychology* (3rd ed., pp. 239-268). Champaign, IL: Human Kinetics.

Horn, T. S. (2002). Coaching effectiveness in the sport domain. In T. S. Horn (Ed.), *Advances in sport psychology* (2nd ed., pp. 319-354). Champaign, IL: Human Kinetics.

Kenow, L. & Williams, J.M. (1999). Coach-athlete compatibility and athlete's perception of coaching behaviors. *Journal of Sport Behavior*, 22, 251-259.

Lacy, A. C., & Goldston, P. D. (1990). Behavior analysis of male and female coaches high school girl's Basketball. *Journal of Sport Behavior*, 13(1), 29-40.

Langsdorf, E. V. (1979). *A systematic observation of football coaching behavior in a major university environment*. Unpublished doctoral dissertation, Arizona State University, Tempe. •

Laughlin, N., & Laughlin, S. (1994). The relationship between similarity in perceptions of teacher/coach leader behaviour and evaluations of their effectiveness. *International Journal of Sport Psychology*, 22, 396-410.

Malina, R.M. & Clark, M.A. (Eds.). (2003). *Youth Sports: Perspectives for a New Century*. Monterey, CA: Coaches Choice

Martin, S. B., Jackson, A.W., Richardson, P. A., & Weiller, K. H. (1999). Coaching preferences of adolescent youths and their parents. *Journal of Applied Sport Psychology, 11*, 247-262.

Miller, B. W., Roberts, G. C., & Ommundsen, Y. (2004). Effect of motivational climate on sportspersonship among competitive youth male and female football players. *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports, 14*, 193-202. •

Nicaise, V., Cogérino, G., Fairclough, S., Bois J., & Davis, K. (2007). Teacher feedback and interactions in physical education: Effects of student gender and physical activities. *European Physical Education Review, 13*, 319-337.

Pelletier, L.G., Fortier, M.S., Vallerand, R.J., & Briere, N.M. (2001). Associations among perceived autonomy support, forms of self-regulation, and persistence: A prospective study. *Motivation and Emotion, 25*, 279 – 306.

Pelletier, L. G., & Vallerand, R. J. (1985). *Effects of coaches' interpersonal behavior on athletes' motivational level*. Paper presented at the annual conference of the Canadian Society for Psychomotor Learning and Sport Psychology, Montreal

Rayburn, C. A., Goetz, D. J., & Osman, S. L. (2001). The 'game' of leadership: exercise, games, sports, and leadership. *International Journal of Value-Based Management, 14*, 11-26. •

Serpa, S. (1990). *Research work on sport leadership in Portugal*. Unpublished manuscript, Lisbon Technical University, Portugal. In J. L. Duda (Ed.), *Advances in Sport and Exercise Psychology Measurement* (pp. 237). Morgantown, Fitness Information Technology, Inc.

Smith, R. E., & Smoll, F. L. (1990). Self-esteem and children's reactions to youth sport coaching behaviors: A field study of self-enhancement processes. *Developmental Psychology*, 26(6), 987-993.

Smith, R. E., & Smoll, F. L. (1991). Behavioral research and intervention in youth sports. *Behavior Therapy*, 22(3), 329-344

Smith R. E., Zane, N. S., Smoll, F. L., & Coppell, D. B. (1983). Behavioral assessment in youth sports: Coaching behaviors and children's attitudes. *Medicine and Science in Sport and Exercise*, 15, 208-214.

Smoll, F. L., & Smith, R. E. (2006). Enhancing coach athlete relationships: Cognitive-behavioral principles and procedures. In J. Dosil (Ed.), *The Sport Psychologist's Handbook: A Guide for Sport-Specific Performance Enhancement* (pp. 19- 37). Chichester, UK: John Wiley & Sons. •

Smoll, F. L., & Smith, R. E. (2002). *Children and Youth in Sport: A Biopsychosocial Perspective* (2nd ed.). Dubuque, IA: Kendall/Hunt

Terry, P. C., & Howe, B. L. (1984). The coaching preferences of athletes. *The Canadian Journal of Applied Sport Sciences*, 9, 188-193.

Vallerand, R. J., & Pelletier, L. G. (1985). *Coaches' interpersonal styles, athletes' perceptions of their coaches' styles, and athletes' intrinsic motivation and perceived competence: Generalization to the world of swimming*. Paper presented at the Canadian Society for Psychomotor Learning and Sport Psychology Conference, Montreal, Canada

Vallerand, R. J., Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1987). Intrinsic motivation in sport. In K.B. Pandolf (Ed.), *Exercise and Sport Science Reviews Vol. 15* (pp. 389-425). New York: Macmillan.

Weiss, M. (2004). *Developmental Sport and Exercise Psychology: A Lifespan Perspective*. Morgantown, WV: Fitness Information Technology

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.

Έντυπο συναίνεσης δοκιμαζόμενου σε ερευνητική εργασία.

Τίτλος της ερευνητικής εργασίας

Η ΗΓΕΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΑΘΛΗΜΑΤΩΝ.

Σκοπός της ερευνητικής εργασίας

Να διερευνηθεί η συμπεριφορά (ηγετική, αυταρχική) των προπονητών ατομικών αθλημάτων.

Διαδικασία μετρήσεων

Οι συμμετέχοντες (προπονητές ατομικών αθλημάτων) θα αξιολογηθούν συμπληρώνοντας ένα ερωτηματολόγιο της Κλίμακας Ηγετικής Συμπεριφοράς στον Αθλητισμό LSS.

Κίνδυνοι και ενοχλήσεις

Δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος διότι οι μετρήσεις θα γίνουν με την μορφή ερωτηματολογίων.

Προσδοκώμενες ωφέλειες

Οι προπονητές αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι του αθλητισμού. Η έρευνα αυτή αποβλέπει στην διερεύνηση του προφίλ των προπονητών ατομικών αθλημάτων. Η σημαντικότητα της συγκεκριμένης ερευνητικής μελέτης έγκειται στην έλλειψη σχετικών ερευνών στον ελλαδικό χώρο.

Δημοσίευση δεδομένων – αποτελεσμάτων

Η συμμετοχή σου στην έρευνα συνεπάγεται ότι συμφωνείς με τη δημοσίευση των δεδομένων και των αποτελεσμάτων της, με την προϋπόθεση ότι οι πληροφορίες θα είναι ανώνυμες και δε θα αποκαλυφθούν τα ονόματα των συμμετεχόντων. Τα δεδομένα που θα συγκεντρωθούν θα κωδικοποιηθούν με αριθμό, ώστε το όνομα σου δε θα φαίνεται πουθενά.

Πληροφορίες

Μη διστάσεις να κάνεις ερωτήσεις γύρω από το σκοπό ή/και τον τρόπο πραγματοποίησης της εργασίας. Αν έχεις κάποιες αμφιβολίες ή ερωτήσεις, ζήτησέ μας να σου δώσουμε πρόσθετες εξηγήσεις.

Ελευθερία συναίνεσης

Η άδειά σου να συμμετάσχεις στην εργασία είναι απαραίτητη και εθελοντική. Είσαι ελεύθερος να μην συναινέσεις ή να διακόψεις τη συμμετοχή σου όποτε επιθυμείς.

Επιστημονικός υπεύθυνος – επιβλέπων

Σούλας Δημήτριος/ Πατσιαούρας Αστέριος.

Διεύθυνση: Ν.Μυκονίου4, Πύργος

Τηλ. επικοινωνίας: 6974279853

Email επικοινωνίας: xr.argiropoulos@hotmail.com

Διάβασα το έντυπο αυτό και κατανοώ τις διαδικασίες που θα εκτελέσω. Συναινώ να συμμετέχω στην εργασία.

Ημερομηνία: __/__/__

Όνοματεπώνυμο και
υπογραφή συμμετέχοντος

Υπογραφή ερευνητή

Όνοματεπώνυμο και
υπογραφή παρατηρητή

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ